חסורי מחסרא והכי קתני. פירש ר"ש בכתב ידו חסורי מחסרא והכי קתני המלוה את חבירו על ידי ערב לא יפרע מן הערב הכי פירושו והכי הלכתא לא יתבע מן הערב תחלה אע"פ שאין לו נכסים (ה) לוה דהייטו קרקעות אלא יתבע מן הלוה תחלה ואם הוא רחוק ימתין לו או ילך לשם לתבעו ולכופו דלא מחתיון לנכסי הערב (ו) דלמא לא איתיה הכא לוה הוא יהיב ליה מטלטלי למלוה ואם אמר על מנת שאפרע ממי שאראה תחלה כו' ולא יצטרך להמתין ולחזור אחר הלוה דמסוס דלמא פרע ליה מטלטלין לא מטרחינן ליה למלוה כיון דאתי וכגון שאין נכסים לוה דהייטו קרקעות כדמסיק וחזיל בד"ל כו' אבל יש נכסים לוה דהייטו קרקעות יתבע הלוה תחלה ויכופו ולא נטריח לא הערב כיון דאיגלאי מילתא סיכול להפרע מן הלוה אבל כשאין נכסים לוה ואתי ממי שאראה אפרע מספיקא לא מטרחינן לחזור ולהמתין לוה אלא יפרע מן הערב כדפריטיה וקבלן אף על פי שיש נכסים כו' ואמר מדות בערבות א' המלוה על ידי ערב ולא אתי ממי שאראה אפרע תובע הלוה תחלה בב"ד בין שיש לו ובין שאין לו נכסים לוה ואם לא יוכל לכופו לוה ולא לייתי דינא נכנס לביתו של ערב כ' אם התנה ממי שאראה אפרע ואין לו נכסים לוה דהייטו קרקעות נפרע מן הערב תחלה פי' אם ירצה לדון עם הערב תחלה ואם ירצה יתבע מן הלוה תחלה כדאמרינן אם אמר ממי שאראה אפרע יפרע מן הערב ש"מ דבדלון המלוה תליא מילתא ג' ואם יש לו נכסים לוה אפילו אתי נפרע מן הלוה תחלה ד' וקבלן דהייטו תן לו ואני נותן לך בין יש לו נכסים לוה בין אין לו נפרע מן הערב תחלה ה' נותן ביד יפרע מן הערב ולא מן הלוה שאין למלוה על הלוה כלום ואם לא מצא שום (ז) להפרע מן הערב מוחזר על הלוה מדר' נתן דקיימא לן כוותיה אפילו בבעל חוב דעלמא וכולהו ערבין בעי קנין בר מקבלן וערב בשעת מתן מעות וקבלן דהייטו תן לו ואני אתן לך לי' נמי שאינו מזכיר לשון הלוואה) אלא לשון פקדון דקאמר ס) ייט"ל דוברלי ולא קאמר יייט"ל דיברא"ל דהלכתא כרבא ולא לימא ואני קבלן וקונין בכליו של קונה וכגון דנקיט ביה שלם על שלם דבלר מהכי לא מהני אם אינו כלי ואין חילוק בין עור לשם כדאמרינן בשנים אוחזין (ב"מ דף ז') כיון דנקטי ביה שלם על שלם לשון רבינו תם ואם היה כתוב בשטר שנעשה פלוני בן פלוני קבלן אומר ר"י דהוי קבלן דאע"ג דלא כתב בו תן לו ואני נותן לך שלא פירש היאך אמר מכל מקום קבלן קאמר דהוי: מקמי

"ואם אמר לו "על מנת שאפרע ממי שארצה" יפרע מן הערב, רשב"ג אומר אם יש נכסים ללוה בין כך ובין כך לא יפרע מן הערב וכן היה א) רבן שמעון בן גמליאל אומר ב הערב לאשה בכתובתה והיה בעלה מגרשה ידירנה הנאה שמא יעשו קונויא על נכסים של זה ויחזיר את אשתו: **גמ'** מאי טעמא דאמרי תרוייהו "גברא אשלימת לי, גברא אשלימי לך" מתקיף לה רב נחמן בר יצחק דינא דפרסאי, אדרבה בהר ערבא אזלי, אלא בי דינא דפרסאי דלא יהבי טעמא למילתייהו אלא אמר רב נחמן מאי "לא יפרע מן הערב"- ג) לא יתבע ערב תחלה תניא נמי הכי המלוה את חבירו על ידי ערב לא יתבע ערב תחלה ואם אמר "על מנת שאפרע ממי שארצה יתבע ערב תחלה

א"ר הונא מנין לערב דמשתעבד "דכתיב "אנכי אערבנו מידי תבקשנו" מתקיף לה רב חסדא הא קבלנות היא דכתיב ג) תנה אותו על ידי ואני אשיבנו" אלא ד) אמר רבי יצחק מהכא "קח בגדו כי ערב זר ובעדי נכריה חבלהו ואומר "בני אם ערבת לרעך הקעת לזר כפיך, נוקשת באמרי פיך נלכדת באמרי פיך עשה זאת אפוא בני והנצל כי באת בכף רעך לך התרפס ורהב רעיך" ה) אם ממון יש לו בידך הטר לו פיסת יד ואם לאו הרבה עליו ריעים, אמר אמימר ערב דמשתעבד מחלוקת ר' יהודה ור' יוסי (ו) לרבי יוסי דאמר ז) אסמכתא קניא, ערב משתעבד לר' יהודה דאמר אסמכתא לא קניא, ערב לא משתעבד, אמר ליה רב אשי לאמימר ז) הא מעשים בכל יום דאסמכתא לא קניא וערב משתעבד? אלא אמר רב אשי בההוא הנאה דקא מהימן ליה ד) גמר ומשתעבד נפשיה: **ואם אמר** "על מנת שאפרע ממי שארצה כו'": אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן ה) לא שנו אלא שאין נכסים ללוה אבל יש נכסים ללוה לא יפרע מן הערב, והא מדקתני סיפא רבן שמעון בן גמליאל אומר אם יש נכסים ללוה (ב) לא יפרע מן הערב מכלל דתנא קמא סבר לא שנא הכי ולא שנא הכי? חסורי מחסרא והכי קתני המלוה את חבירו על ידי ערב לא יפרע מן הערב, ואם אמר "על מנת שאפרע ממי שארצה" יפרע מן הערב, במה דברים אמורים בשאין נכסים ללוה אבל יש נכסים ללוה לא יפרע מן הערב, וקבלן אף על פי שיש נכסים ללוה יפרע מן הקבלן

רבן

ואם אמר לו על מנת כו'. בגמרא אמרינן חסורי מיחסרא והכי קתני כו' ומפרש לה: **אין כך ואין כך לא יפרע מן הערב.** תחלה: **הערב לאשה בכתובתה.** ואין לבעל נכסים והיה בעלה מגרשה ולריך הערב לפרעה כתובתה מכיסו: **ידירנה.** הבעל הגלה על דעת רבים נדר שאין לו הפרה שלא יוכל להחזירה דחייסינן שמא דעתו להחזיר את אשתו ולאכול כתובתה לאחר שנתקבלה כתובתה מן הערב וקונויא בעלמא הוא דעבדי בעל ואשתו על נכסיו של ערב: **גמ' מאי טעמא.** לא יפרע מן הערב דקסלקא דעתך השתא לא יפרע כלל קאמר מתני' דלא מהני ערבות אלא להכי שאם מת לוה או ברח אז יפרע מן הערב אלא שאם יש לוה בפינו בשעה שתובע מלוה את חבירו כיון שהעמידו ערב ללוה בפינו פטור: **נכרא אשלמת לי.** הקפדתני הלוה על מנת שאם ימות לוה יגבה שאפרע ממוני והרי אני מחזירו לך ותתבטלו בדין ואני פטור: **מתקיף לה רב חסדא נמי דינא.** דמתניתין שלא יפרע הערב כלום=דינא דפרסאי הוא ונקט"ר השתא דהכי קאמר שמנהג פרסיים לדון כן דאמר ליה "גברא אשלמת לך": **בהר ערבא אזלי.** אף כשים נכסים ללוה: **דלא יהבי טעמא למילתייהו.** שגם זה דבר שאינו הגון הוא לומר שלא יפרע מן הערב כלל' אלא לומר מאי אהני ערבות אלא ודאי להכי נכנס בערבות שאם אין נכסים ללוה שיטלם לו ערב תחתיו את הממון: **לא יתבע ערב תחלה.** דלא נעשה ערב אלא על מנת אם ימות הלוה אז ימאן לבא לדין אז שיחייבוהו בית דין ולא יהיה לו מה לפרוע, אז יפרע מן הערב: **ואם אמר לו על מנת כו' יתבע מן הערב.** ולגון שאין נכסים ללוה דהכי מפרש' לה מתני' לקמן: **מנין לערב שמשתעבד.** באמירה בעלמא בלא קנין: **קבלנות.** לקמן מפרש "תן לו ואני קבלן" ובאמירה בעלמא הוי קבלן ואם מוכח לקמן בשמעתין אבל אם בשת ונתן ביד אמרינן לקמן דאין למלוה על הלוה כלום: **קנה אותו על ידי.** כלומר כאילו (ג) (מקבלו) בידי אחזירנו לך: **קח בגדו.** למלוה קאמר קרא קח בגדו של ערב כי ערב בשביל אים זר דהייטו אמירה בעלמא דלא כתיב הכא קבלנות: **כי אם ערבת לרעך.** ממון או טקסה באמרי פיך שהרפסתו וגדפתו עשה זאת אפוא בני והנצל משני דבריס הללו על כי באת בכף רעך דהייטו ממון שיש לו עליך "לך התרפס" הטר לו פיסת יד ותן לו מעותיו, ורהב רעך, על שהרפתו הרבה עליו ריעים ובקש מחילה: **לרבי יוסף** סבר אסמכתא לא קניא. והייט דאסמכתא שאינו נכנס בערבות: **דאסמכתא לא קניא.** דפסיקתא הלכה כרבי יהודה: **גמר** (ד) **ומשתעבד.** בגלגל שלם: **אע"פ שיש נכסים ללוה יפרע מן הקבלן.** אם ירלה המלוה: דעתו קא עביד מלוה כלומר הוא עצמו הלוה: **לא שנו.** אפי' דאמר על מנת כו': אע"פ שיש נכסים ללוה לא יפרע מן הערב דקא סבר לא שנא הכי ולא שנא הכי דיפרע מן הערב בקבלן קאמר. דקבלן אע"פ שיש נכסים ללוה הפרעון מן הקבלן: ורשב"ג סבר אחד זה ואחד זה אחד ערב ואחד קבלן ביש נכסים ללוה לא יפרע מהם:

הגהות הב"ח

(ה) גם' לר' יוסי דאמר דאסמכתא. נ"ב ע"ל דף קכח ע"ח: (ב) שם יש נכסים ללוה בין כך ובין כך לא יפרע מן הערב מכלל דתנא קמא: (ג) רשב"ם ד"ה תנה לאותו כו' כלומר קבלתיו בידי: (ד) ד"ה גמר ומשעבד נפשיה בלב שלם: (ה) תוס' ד"ה מכולהו אמר"פ שאין לו נכסים ללוה: (ו) בא"ד לגבי דערב דמשתעבד אלא אמר אמימר דאמר אי הוה איתיה ללוה הכא הוה יהיב וכו' שאינה המלוה אינו צריך להמתין ולמחות: (ז) בא"ד לא מצא שום דבר להפרע וכו' בבעל חוב דעלמא וכ"ם הכא וכולהו ערבין בעי קנין וכו' וקבלן דייט תן לו וכו' אי נמי אינו מוכיח:

א) [לקמן דף כג.]: ב) [לקמן קנד.]: ג) [כך מיתת תנה אותו וגו' לאותו סוף דאמר מכל יהודה אמר אנכי אערבנו. ומהכרס"ל בתר"ל דתסמ דע עוסקת שלמות פרשת מקן סי' ג"ל בזס"ל א"ל רב חסדא התם יהודה נוטיה לוה הוא דכתיב שלחה הנער אתי אלא א"ר חסדא מהכא בני אם ערבת לרעך וכו'] ד) ב"מ קמו. ה) [יומא פז. ב"מ קמו.]: ו) [לעיל קכח. וב"מ]: ז) [כ"ק לה: וב"מ]: ח) כ"ל וגו' כ"ל ולא לגון: ט) פי' אני רוצה ליתן לך: י) פי' אני רוצה לפרוע לך:

מסורת הש"ס

עין משפט נר מצוה

קכז א מיי' פכ"ם מהל' מלוה ולוה הל' ד סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי' קכט סעיף יד:

קכח ב מיי' פי"ח מהל' מלוה ולוה הל' ה ועיין בהשגות ומגיד משנה סמג עשין מח עור וש"ע ח"מ סי' קיטן קג סעיף ז:

קכט ג מיי' פכ"ם מהל' מלוה ולוה הל' ג סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי' קכט סעיף ח:

קל ד מיי' שם הל' ב טוש"ע שם סעיף ב:

קלא ה ו מיי' שם הל' ד

גליון הש"ס

עיין בהשגות ומגיד משנה טוש"ע שם סעיף יד עיין בעור: רא ד"ה בתרי מאי "... לא יפרע מן ערבה"

תוס' ד"ה אמר לו מי' ... לא יפרע מן הערב

גליון מהרש"א

תוספות (ואשינה בתוספות ראשונה) בלא קנין)

רבינו גרשום

דדמפרש בגמ' לא יתבע ע"י בתחלה: ואם אמר: בשעת הלוואה: על מנת שאפרע ממי שארצה. וקיבל עליו הערב: יפרע מן הערב. וכיוצא בו אמר רשב"ג הערב לאשה בכתובתה בשביל בעלה והיה בעלה בנכרשה. ואין לבעל נכסים לפרוע כתובתה ידירנה הנייה. שלא יחזירנה לעולם ויפרע לה הערב כתובתה שאם אינו מרירה איכא למימר קונויא עשו ביניהן על נכסיו של זה הערב וישוב כשיפרע לו תתני באה הערב כתובתה יחזיר לו זה את אשתו ויאכל נכסיו של ערב: מאי טעמא. לא אפקת מן הערב: דאמר לו ערב נברא אשלימת לי. כלומר לוה הפקרת בידי שאהיה ערב שלא יבדה ונברא אשלימי לך אותו אדם עצמו אני אחזירו לך ושוב אינו נוקק לך: האי דינא דפרסאי הוא. דדיינו בניותא שאין יורדין לעיקר הדין אלא פוטרין לאלתר הנתבע כמו יצ"ל אמת שנראה להם לפי שעה: אדרבה פרסאי בתר מאי אזלי? דבר תיבה ערבא אזיל ל) דבר תיבה יבדה מן היאך יכול ערב לסלק עצמו ולומר לו נברא אשלמת לי וכו' והלא יכול לומר לו השלוה אי לא את לא הוה נפקי וזאי פתחת ידאי. ואלא מאי לא יפרע מן הערב תחלה אלא לוה יתבע תחילה ואם אין (יפרע) נכסים ללוה יפרע מן הערב: תניא נמי הכי. כדאוקימנא דהאי לא יפרע לא יתבע הוא: לקח בגדו כי ערב זר. אלמא דמשתעבדי ג) ולמה קרא נמי דכתיב ערבת לזר כפיך וגו' לך התרפס ורהב רעיך או תפרע לו או הרבה עליו רעים לפייסו שיתן לך עמן עד שתפרע לו על יד: ולר' יוסי דאמר דאסמכתא קניא ערב משתעבד. דערבות נמי אי הוה כמו אסמכתא שהוא דאי כלומר דאי לא פרע לך לוה פרעי לך אנא וגמר ומשעבד נפשיה בלב שלם: לא שנו. דהיכא דאמר על מנת שאפרע ממי שארצה שיפרע מן הערב אלא בשאין נכסים ללוה: מכלל דתנא קמא סבר לא שנא אין לו. יגבה מן הערב וקשיא לר' יוחנן: ואמר לך חסורי מחסרא והכי קתני כו'. והא דקא דייקת מכלל דתנא קמא סבר לא שנא הכי ולא שנא הכי דיפרע מן הערב בקבלן קאמר. דקבלן אע"פ שיש נכסים ללוה הפרעון מן הקבלן: ורשב"ג סבר אחד זה ואחד זה אחד ערב ואחד קבלן ביש נכסים ללוה לא יפרע מהם:

ל) נראה דחסר כאן ולריך לגיין על כגמ' אלא כי דינא דפרסאי דלא יהבי טעמא למילתייהו. דבר תימה הוא וכו'. כ) אולי נ"ל ולמד מכך קרא נמי וכו'.